

ความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน
กรณีศึกษาชุมชนบ้านสาขลา ตำบลนาเกลือ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ¹

นางสาวสุพรรณมา ประกอบผล²

รองศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญา ชุ่มนาเสียว³

รองศาสตราจารย์ พงศ์สัมพันธ์ศรีสมทรัพย์³

ดร.สุชาติ ศรียารัตน์³

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัย เรื่องความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน กรณีศึกษาชุมชนบ้านสาขลา ตำบลนาเกลือ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านสาขลา ตำบลนาเกลือ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ 2) เพื่อศึกษารูปแบบความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านสาขลา ตำบลนาเกลือ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ 3) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านสาขลา ตำบลนาเกลือ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ 4) เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านสาขลา ตำบลนาเกลือ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ โดยกลุ่มตัวอย่างที่สัมภาษณ์มีทั้งสิ้น 8 คน ประกอบด้วย ข้าราชการ 2 คน ผู้นำท้องถิ่น 2 คน ผู้ประกอบการท่องเที่ยว 2 คน ประชาชนในพื้นที่ 2 คน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และสรุปประเด็น นำไปสู่การวิเคราะห์เนื้อหา ตามตัวแปรที่ผู้วิจัยทำการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านสาขลา ตำบลนาเกลือ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ เริ่มต้นมาจากการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับชุมชนอย่างจริงจัง มีการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวสิ่งสำคัญต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนและกิจกรรมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

2. รูปแบบความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีการเตรียมการ ดำเนินการ และประเมินผลการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดย รับฟังข้อมูล

ข่าวสาร และติดตามข่าวสารด้านการท่องเที่ยวผ่านจอ LED ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้ประชาชนที่มีความสนใจ ร่วมกลุ่มกันเพื่อค้าขายและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว พร้อมทั้งมีการพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระวังชุมชน กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสำรวจและรับฟังความคิดเห็น การจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน พร้อมมีการมีประเมิลผลความพึงพอใจ โดยใช้การสแกน QR Code

3. ปัญหาและอุปสรรคของความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านสาขลา การเมืองในระดับท้องถิ่นยังเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญต่อความร่วมมือ และขาดตลาด รองรับผลิตภัณฑ์ของชุมชน (OTOP) ค่านิยมการบริโภคเปลี่ยนไป จากวัสดุธรรมชาติ เป็นวัสดุสำเร็จรูป ซึ่งย่อยสลายยาก อีกทั้งประชาชน ยังไม่ให้ความร่วมมือในการรักษาความสะอาดหรือใช้วัสดุธรรมชาติเป็นส่วนน้อย ยังขาดจิตสาธารณะในการรักษาความสะอาด เนื่องจากประชาชนไม่ยอมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ทำให้เกิดผลเสียกับสิ่งแวดล้อม

4. แนวทางในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครอง ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านสาขลา ต้องเน้นความร่วมมือจากชุมชนเป็นหัวใจสำคัญ โดยให้ชุมชนมีความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มและรู้จักการแก้ปัญหาอุปสรรคกันเองภายในกลุ่ม โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเป็นที่ปรึกษาในการแก้ปัญหาและดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม จะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างมั่นคงและยั่งยืน

---

¹ บทความเรียงจากการศึกษาอิสระเรื่อง “ความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน กรณีศึกษาชุมชนบ้านสาขลา ตำบลนาเกลือ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ” ซึ่งได้ผ่านการสอบเรียบร้อยแล้ว โดยมี อาจารย์ที่ปรึกษาคือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญา ชูมนาเสียว

² นักศึกษาปริญญาโท โครงการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาสหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระ

คำสำคัญ ความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน กรณีศึกษาชุมชนบ้านสาขลา ตำบลนาเกลือ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวชุมชนเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยยกระดับและพัฒนากการท่องเที่ยวของไทยให้ประสบความสำเร็จ การท่องเที่ยวชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนด ทิศทาง โดยชุมชนและชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิ ในการดูแล เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน องค์การบริหารส่วนตำบลนาเกลือเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในตำบลนาเกลือ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ได้เล็งเห็นความสำคัญ ของการท่องเที่ยวชุมชน จึงมีนโยบายที่จะพัฒนากการท่องเที่ยวชุมชนบ้านสาขลา โดยอาศัยความร่วมมือจาก ชุมชนในท้องถิ่นชุมชนบ้านสาขลาเป็นสำคัญ ชุมชนบ้านสาขลาเป็นชุมชนครอบคลุม 4 หมู่บ้าน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 3,940 คน แยกเป็นชาย 1,920 คน หญิง 2,023 คน มีจำนวนครัวเรือน 1,434 ครัวเรือน สถานที่ท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านสาขลา ยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควรเช่น ในตัวตลาด โบราณบ้านสาขลาร้านค้ายังมีน้อย การจัดตั้งให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ยังไม่ประสบความสำเร็จ ทั้งที่พักและโฮมสเตย์ ยังมีไม่มากพอในการรับรองนักท่องเที่ยวที่เป็นมาตรฐาน ในเชิงท่องเที่ยว ทั้งยังขาดความร่วมมือในเชิงนโยบายการบริหารอย่างมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน บ้านสาขลา ให้ประสบความสำเร็จ จากสภาพปัญหาหาดังกล่าวผู้วิจัย จึงต้องการดำเนินการวิจัยในเรื่อง ความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน กรณีศึกษาชุมชนบ้านสาขลา ตำบลนาเกลือ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ทั้งนี้เพื่อให้อธิบายได้ว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านสาขลามีการพัฒนาเป็นไปอย่างไร รูปแบบความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนบ้านสาขลา มีลักษณะอย่างไร มีปัญหา และอุปสรรคอะไรบ้าง และมีแนวทางในการพัฒนา ความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้าน สาขลาอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านสาขลา ตำบลนาเกลือ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษารูปแบบความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านสาขลา ตำบลนาเกลือ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านสาขลา ตำบลนาเกลือ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ
4. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านสาขลา ตำบลนาเกลือ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ

ทบทวนวรรณกรรม

1.แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือ

ความร่วมมือ เป็นกระบวนการในการมีส่วนร่วมของประชาชน กลุ่ม และองค์กรในการทำงานร่วมกันเพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกันการเริ่มต้นในการสร้างความร่วมมือ นั้นเกิดจากปัจจัยหลายประการเช่นการเผชิญปัญหา ร่วมกันการแบ่งปันวิสัยทัศน์ร่วมกัน การมุ่งหวังในผลผลิตร่วมกัน เป็นต้นปัจจัยต่างๆเหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดวิสัยทัศน์และผลลัพธ์ในการสร้างความร่วมมือขององค์กรในด้านต่างๆเช่นการกำหนดเป้าหมายการ บริหารจัดการบุคลากร การจัดสรรทรัพยากร เป็นต้น (สรเนตร อารี โสภณพิเชฐ. 2551: 67-68)

ศรัณยพงศ์ เทียงธรรม (2554:ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของ ความร่วมมือ (Collaboration) หมายถึง การทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วม

สรุปได้ว่า ความมือหมายถึง การทำกิจกรรมของบุคคลหรือองค์กรตั้งแต่สองบุคคลหรือ องค์กรขึ้นไป โดยมีการสร้างความเข้าใจ ร่วมกำหนดหลักการ ข้อตกลงวางแผนการทำกิจกรรม และ การประเมินผล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว

มีนักวิชาการได้กล่าวถึงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไว้หลายท่าน มีรายละเอียดดังนี้ โสธยา สิงฆวงค์ (2546, หน้า 12) ได้กล่าวว่า ความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยว คือการดำเนินงานพัฒนาสภาพชุมชนด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกหรือโครงสร้างพื้นฐาน โดยมี การวางแผนการจัดการจากภาครัฐ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

อันจะทำให้เกิด การขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งจะควบคู่ไปกับการรักษาทรัพยากรให้คง ความดึงดูดใจ ทั้งนี้จำเป็นต้องสอดคล้องกับ สภาพและความต้องการของชุมชน และเกิดการกระจาย ผลประโยชน์ จากการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรม

ภราเดช พัทฒวิเชียร (2537: 29) ให้ความหมายว่า เป็นการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ พยายามให้เกิดผลกระทบในเชิงลบต่อสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมน้อยที่สุด และในขณะเดียวกัน ก็ทำให้เกิดผลของความรู้ความเข้าใจร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวกับสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรม และธรรมชาติกับชุมชนท้องถิ่นหรือสังคมที่ตนเองเข้าไปอยู่

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว (2546) กล่าวว่าไว้ว่า การท่องเที่ยวเป็นเรื่อง ที่มีความเกี่ยวข้องกับ การเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันทั้งเป็นการเดินทางเพื่อ ไปพักผ่อน ประกอบกิจกรรมตามความสนใจ หรือเพื่อประกอบธุรกิจที่เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานแต่ไม่ได้เป็น การเดินทางเพื่อไปทำงานหรือประกอบอาชีพเป็นหลัก

สรุป การท่องเที่ยวหมายถึงการเดินทางจากที่หนึ่ง ไปสู่ที่หนึ่งเพื่อเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ และศึกษาหาความรู้ในสิ่งที่ตนเองต้องการ ทำให้เกิดความผ่อนคลาย สบายใจแก่นักท่องเที่ยว ดังนั้น หากแหล่งท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาจนเป็นที่พึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวจะทำให้การท่องเที่ยวชุมชน นั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมใหญ่ที่มีองค์ประกอบเป็นอุตสาหกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งทางตรงและทางอ้อมจำนวนมาก ได้แก่ อุตสาหกรรมการ อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมที่พักแรม อุตสาหกรรมนันทนาการ อุตสาหกรรมการผลิตสินค้าและบริการข้างเคียง ต่างๆซึ่งได้มีผู้กำหนดแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบ ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไว้ ดังนี้

พยอม ธรรมบุตร (เอกสารประกอบการสอน สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2549: 1 – 3) ได้แบ่งองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเป็น 5 ประเภทดังนี้

1. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว
2. การมีที่พักแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว
3. แหล่งท่องเที่ยว
4. กิจกรรมการท่องเที่ยว
5. บริการเบ็ดเตล็ดทั้งหมดที่มีให้นักท่องเที่ยว

สรุป ในการจัดการการท่องเที่ยวตามองค์ประกอบทั้ง 5 ดังกล่าวข้างต้น ควรมีการดำเนินการ เกี่ยวกับ การให้และรับข้อมูลข่าวสาร ,การสำรวจและรับฟังความคิดเห็น,การจัดทำแผนพัฒนาการ

ท่องเที่ยวชุมชน,การดำเนินการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว, การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว,การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว,การติดตามและประเมินผล

นโยบายด้านการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้จัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมการท่องเที่ยวประจำปี 2562 จัดขึ้นภายใต้กรอบแนวคิดของแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี โดยมีการกำหนดทิศทางไว้ดังนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย,2562.ออนไลน์)

1. กระตุ้นการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวไทย ทั้งกลุ่มนักท่องเที่ยวกระแสหลัก (Gen-Y, Multigeneration Family และกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบกิจกรรมไลฟ์สไตล์
2. ส่งเสริมการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวสู่พื้นที่รองตามศักยภาพของพื้นที่ผ่าน โครงการเมืองรอง ต้องลอง
3. ผลักดันให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างใส่ใจสิ่งแวดล้อม

สรุป การท่องเที่ยวชุมชนบ้านสาขาลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีการให้และรับข้อมูลข่าวสาร,การสำรวจและรับฟังความคิดเห็น และนำมาสู่การจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งต้องสอดคล้องกับนโยบายการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

3. แนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ชูวิทย์ สิริโชคเวชกุล (2544) กล่าวถึง การท่องเที่ยวโดยชุมชนว่าเป็นแนวทางการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมอย่างมากในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของโลกและของภูมิภาค ซึ่งหัวใจสำคัญของการท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ การมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Participation) ในกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเช่น การประดิษฐ์ และจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน เทศกาลประเพณีการนำนักท่องเที่ยวชมกระบวนการทางเกษตร ท่องเที่ยวโดยชุมชนที่หลายประเทศนำไปปฏิบัติและประสบความสำเร็จมีรูปแบบดังนี้

- 1) การจำหน่ายสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน เช่น สินค้าหัตถกรรมอาหารประจำวัน
- 2) กิจกรรมการแสดงทางวัฒนธรรม เช่น การฟ้อนรำ การละเล่นพื้นบ้านการแสดงดนตรีเฉพาะชุมชน

3) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงหมู่บ้าน (Village Based Activities) คือ กิจกรรมทางการท่องเที่ยว ซึ่งชุมชนในหมู่บ้าน เป็นผู้ดำเนินการเพื่อเสนอแก่นักท่องเที่ยว พัฒนาให้เกิดการยั่งยืนสู่ชนรุ่นหลังและเกิดประโยชน์สูงสุด (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2551)

สรุป การท่องเที่ยวชุมชนบ้านสาขาลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีการให้และรับข้อมูลข่าวสาร,การสำรวจและรับฟังความคิดเห็น และนำมาสู่การ

จัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน ซึ่งต้องสอดคล้องกับนโยบายการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่เน้นการท่องเที่ยวชุมชนเป็นสำคัญ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จารุวรรณ พาสี (2561) การวิจัยเรื่อง ความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการอนุรักษ์และ สืบสานประเพณีอุ้มพระดำน้ำในเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ มี วัตถุประสงค์1.) เพื่อศึกษาความเป็นมาของประเพณีอุ้มพระดำน้ำในเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ 2.) เพื่อศึกษารูปแบบความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในการอนุรักษ์และสืบสานประเพณีอุ้มพระดำน้ำในเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ อำเภอ เมือง จังหวัดเพชรบูรณ์3.) เพื่อเสนอแนวทางการการอนุรักษ์และสืบสานประเพณีอุ้มพระดำน้ำใน เขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ รูปแบบร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการ อนุรักษ์และสืบสานประเพณีอุ้มพระดำน้ำเทศในเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัด เพชรบูรณ์ โดยเทศบาลและชุมชน ได้มีการร่วมมือกัน จัดงานขึ้นทุกๆ ปีไม่มีขาดตกไปเลยแม้แต่ปีเดียว ซึ่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่อยู่ในชุมชนนั้นเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการให้ความร่วมมือด้วยกัน ทั้งสิ้น และคนในชุมชนได้เกิดความรู้ความเข้าใจ ในการช่วยกันอนุรักษ์และสืบสานประเพณีโดยการจัดส่งบุคลากรเจ้าหน้าที่และตัวแทนในชุมชนเพื่อเผยแพร่ให้คนในท้องถิ่นได้รู้ และเข้าใจ เพื่อทุกคนจะได้เข้ามามีส่วนร่วมสืบสานประเพณีให้คงอยู่สืบต่อไป

สรุป จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น พบว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนให้ประสบความสำเร็จนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ เริ่มตั้งแต่

- 1.ความร่วมมือในการเตรียมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวประกอบด้วย การให้และรับข้อมูลข่าวสาร การสำรวจและรับฟังความคิดเห็น การจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน
- 2.ความร่วมมือในการดำเนินการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวประกอบด้วย การดำเนินการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- 3.ความร่วมมือในการประเมินผลการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย การติดตามและประเมินผล

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนดังกล่าว อาจมีปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เกิดขึ้น จึงต้องทำการศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรค เช่น ด้านงบประมาณการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านสา

ขลา ด้านบุคลากรในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้านความร่วมมือ ด้านการซื้อขายสินค้าและบริการ ด้านสถานที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนหาแนวในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อมูลข้างต้นมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน กรณีศึกษาชุมชนบ้านสาขลา ตำบลนาเกลือ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เครื่องมือในการวิจัยโดยใช้แบบสัมภาษณ์ (interview) ในรูปแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก และได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างสำหรับตอบแบบสัมภาษณ์จำนวน 8 คนประกอบด้วย ข้าราชการ 2 คน ผู้นำท้องถิ่น 2 คน ผู้ประกอบการท่องเที่ยว 2 คน ประชาชนในพื้นที่ 2 คน โดยลงพื้นที่สัมภาษณ์ และทำการจดบันทึกตลอดจนการสังเกตจากกลุ่มตัวอย่าง ด้วยตนเองและได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลพร้อมทั้งสรุปประเด็น นำไปสู่การวิเคราะห์เนื้อหา ตามตัวแปรที่ศึกษา ผู้วิจัย

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน กรณีศึกษาชุมชนบ้านสาขลา ตำบลนาเกลือ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านสาขลา ตำบลนาเกลือ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า เริ่มต้นมาจากการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว ให้กับชุมชนอย่างจริงจัง จึงมีการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกับชุมชนเป็นหลัก โดยเน้นความร่วมมือของชุมชนเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ประสบผลสำเร็จ ต้องให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนและกิจกรรมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนบ้านสาขลา ตำบลนาเกลือ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ

2. รูปแบบความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีการเตรียมการ ดำเนินการ และประเมินผลการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดย รับฟังข้อมูล ข่าวสาร และติดตามข่าวสารด้านการท่องเที่ยวผ่านจอ LED ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้ประชาชนที่มีความสนใจ ร่วมกลุ่มกันเพื่อค้าขายและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว พร้อมทั้งมีการพบปะ

พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระวังชุมชน กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสำรวจและรับฟังความคิดเห็น การจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน พร้อมมีการมีประเมิผลความพึงพอใจ โดยใช้การสแกน QR Code

3. ปัญหาและอุปสรรคของความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านสาขลา ตำบลนาเกลือ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านสาขลา พบว่าในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านสาขลา การเมืองในระดับท้องถิ่นยังเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ ต่อความร่วมมือ ทั้งยังขาดความสนใจ และความมีส่วนร่วมน้อยกว่าที่ควร ขาดตลาด รองรับผลิตภัณฑ์ของชุมชน (OTOP) ค่านิยมการบริโภคเปลี่ยนไปจากวัสดุธรรมชาติเป็นวัสดุสำเร็จรูปซึ่งย่อยสลายยาก อีกทั้งประชาชน ยังให้ความร่วมมือในการรักษา ความสะอาดหรือใช้วัสดุธรรมชาติเป็นส่วนน้อย ยังขาดจิตสาธารณะในการรักษาความสะอาดของชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว ประชาชนยังขาดความรู้ อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาความสะอาดของชุมชน ทำให้เกิดปัญหาเรื่องขยะสะสมและเกิดน้ำเน่าเสียในชุมชน ทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ดี ต่อสายตาของนักท่องเที่ยว เนื่องจากประชาชนไม่ยอมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ทำให้เกิดผลเสียกับสิ่งแวดล้อม

4.แนวทางในการพัฒนาความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านสาขลา ตำบลนาเกลือ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ต้องเน้นความร่วมมือจากชุมชนเป็นหัวใจสำคัญ ต้องสร้างความเชื่อมั่นให้กับชุมชน ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่จะก่อให้เกิดการพัฒนา ที่ยั่งยืน ชุมชนมีความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม และรู้จักการแก้ปัญหา อุปสรรค โดยกลุ่ม และเมื่อกลุ่มมีปัญหา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแค่ที่ปรึกษาและที่สำคัญที่สุด คือ ถ้าชุมชนให้ความร่วมมือและสนับสนุนช่วยเหลือ ในการดำเนินกิจกรรมจะทำให้กลุ่มพัฒนาได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

อภิปรายผล

1. จากการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาที่สำคัญ คือ ผู้นำชุมชนในการชักจูงให้เกิดความร่วมมือร่วมใจพร้อมทั้งสร้างแรงกระตุ้นภายในชุมชน ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม สามารถดำเนินการด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ โศรยา สิงฆวงษ์ (2546, หน้า 12) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยว คือ การดำเนินงานพัฒนาสภาพชุมชนด้านต่างๆ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวอันจะทำให้เกิดการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งจะควบคู่ไปกับการรักษาทรัพยากรให้คงความดึงดูดใจ ทั้งนี้จำเป็น

ต้องสอดคล้องกับ สภาพ และความต้องการของชุมชน และเกิดการกระจายผลประโยชน์ จากการพัฒนาการท่องเที่ยว อย่างเป็นธรรม

2. จากการวิจัย พบว่ามีรูปแบบความร่วมมือของทางภาครัฐ ผู้นำชุมชน ร่วมกับชาวบ้าน เพื่อส่งเสริมอาชีพและกระจายรายได้ให้คนในชุมชนได้ทุกภาคส่วนอย่างสมดุล ส่งผลต่อชุมชนบ้านสาขลา มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้นกว่าเดิม โดยความร่วมมือของชุมชนให้ความร่วมมือระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับ ศรีณยพงศ์ เทียงธรรม (2554:ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของความร่วมมือ หมายถึง การทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมความร่วมมือในการประเมินผลการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การติดตามและประเมินผล พร้อมทั้งร่วมรับผิดชอบและแบ่งปันผลประโยชน์ในการดำเนินงาน เพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งจะทำให้ทราบข้อมูลที่แท้จริง เกิดการยอมรับและสามารถแก้ปัญหาการต่อต้านจากชุมชน ทำให้เกิดความร่วมมือและร่วมรับผิดชอบอย่างแท้จริง

3. จากการวิจัย พบว่า ปัญหาอุปสรรค ส่วนใหญ่ของความร่วมมือ มาจากการขาดความร่วมมืออย่างจริงจังในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ขาดความร่วมมือของชุมชนอย่างจริงจัง กลุ่มชุมชนที่มีความร่วมมือก็จะร่วมดำเนินกิจกรรม พร้อมทั้งขับเคลื่อนอย่างสม่ำเสมอ แต่กลุ่มชุมชนที่ไม่ให้ความสนใจและความร่วมมือ หรือไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่ม ก็จะขาดความมีและขาดความสนใจ ในกิจกรรมซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ(สรเนตร อารี โสภณพิเชฐ.2550: 69; อ้างอิงจาก Jackson; & Maddy. 2006) กล่าวว่า ความร่วมมือช่วยให้เกิดการปรับปรุงคุณภาพของบุคลากรให้มีความตื่นตัว และผลักดันให้เกิดการปรับปรุงวิธีการทำงานให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

4. จากการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ทำให้ความร่วมมือประสบความสำเร็จได้ จึงต้องมีแนวทางในการพัฒนาความร่วมมือสิ่งที่สำคัญ ต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนเป็นหลักในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านสาขลา และแนวทางแก้ไข ซึ่งสอดคล้องแนวคิด (เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฐ์. 2539: 116 - 117)ปัจจัยที่ทำให้ความร่วมมือประสบความสำเร็จได้ ต้องมีการประสาน ในเรื่องต่างๆ การทำความเข้าใจและยอมรับเป้าหมายร่วมกัน การกำหนดวิธีการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไข

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อเป็นการส่งเสริม ความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านสาขลา ตำบลนาเกลือ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ให้ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการวิจัยเกี่ยวกับ ความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน เพื่อให้ความรู้ และสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ให้การดำเนินกิจกรรมการพัฒนาการ

ท่องเที่ยวชุมชน มีความยั่งยืน ไม่ใช่เพียงแค่สนับสนุนการท่องเที่ยวในช่วงเริ่มแรก ควรสนับสนุนกลุ่มกิจกรรมจนมีความมั่นคงและสามารถขับเคลื่อนไปได้ภายใต้การนำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลักโดยเน้นการวิจัยที่มีการสร้างรูปแบบความร่วมมือ

2. ควรมีวิจัยในชุมชนบ้านสาขลา ควรมีการทำวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาการมีจิตสาธารณะในเรื่องความร่วมมือการในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน และลดการทิ้งขยะลงในแม่น้ำลำคลองและพื้นที่สาธารณะ

3.ควรมีการทำวิจัยเพื่อติดตามและประเมินผล การทำกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อดูว่าผลจากการกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ส่งผลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านสาขลาอย่างไรให้เกิดความยั่งยืนเข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง

บรรณานุกรม

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.(2562). “แผนพัฒนาการท่องเที่ยว”. สืบค้นเมื่อ สิงหาคม 2562.

เข้าถึงได้จาก https://www.mots.go.th/more_news.php?cid=312.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2539). การพัฒนาการท่องเที่ยวในทิศทางที่ยั่งยืน.

กรุงเทพฯ: กองนโยบายและแผน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

_____. (2540). แผนปฏิบัติการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ. กรุงเทพฯ:

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

_____. (2562). “นโยบายด้านการท่องเที่ยว” สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน

2562, จาก <https://www.tatreviewmagazine.com/article/tourism-thailand-2562/>.

กฤษนันท์ ภูสวาสดี. (2551). รูปแบบการสร้างความเป็นหุ้นส่วนดำเนินงานขององค์กร เพื่อ

พัฒนากำลังคนระดับกลางของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์. คณะครุศาสตร์. วิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

โกวิทย์ พวงงาม. (2550). การปกครองท้องถิ่นไทย. เอกสารตำราหลัก ประกอบการเรียนการสอน

สอนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต. สาขาการปกครองท้องถิ่น. วิชาการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

งอกงาม เอี่ยมศรีปลั่ง. (2549).แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนนทบุรี

ภายใต้การจัดการและการมีส่วนร่วมของประชาชน. วิทยานิพนธ์. คณะการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- จริยาวัฒน์ โลหะพูนตระกูล. (2553). การพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชน ด้วยการจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาตลาดบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ.วารสารมจร.วิชาการ. ปีที่ 14(ฉบับที่ 27) : 1-20
- จารุวรรณ พาสี. (2561).ความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการอนุรักษ์และสืบสานประเพณีอุ้มพระดำน้ำ ในเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ อำเภอเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์.วิทยานิพนธ์. คณะรัฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จิรัชยา บุญไตร และ คุณ โทจันทร์. (2554). “การพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของหาดบึงเกลือ”.วารสารการบริหารท้องถิ่น. ปี ที่ 4 ฉบับที่ 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2554) หน้า 74-86.
- ชูวิทย์ ศิริโชคเวชกุล. (2544). การท่องเที่ยวโดยชุมชน. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา.(2538).การมีส่วนร่วมหลักการพื้นฐานเทคนิคและกรณีตัวอย่าง. เชียงใหม่:ศิริลักษณ์การพิมพ์.
- นันทศาล มุกดามนตรี. (2556). ชุมชนท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลอันดามัน :กรณีศึกษาเกาะยาวน้อยจังหวัดพังงา.วิทยานิพนธ์.คณะรัฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นิตา ชัชกุล. (2554). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บัญญัติ แก้วส่อง. (2531). รูปแบบทางสังคม-จิตวิทยาสำหรับการอธิบายการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนา. ปรินซ์นิพนธ์การศึกษาคุณูปกต, สาขาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรีชา แดงโรจน์. (2544).อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: ไฟร์ แอนด์ ไฟร์พริ้นติ้ง.
- พยอม ธรรมบุตร. (2546). เอกสารประกอบการสอน สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภราเดช พัทม์วิเชียร. (2537). การท่องเที่ยวอย่างรู้คุณค่า รักษาสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- รัฐกรณ์ แสงโชติ. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเทศบาลตำบลปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่:เชียงใหม่.
- รุ่งตะวัน เกิดโกคา. (2553).แนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืนของจังหวัด. วิทยานิพนธ์.สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฐ์. (2539). การบริหารองค์กรยุคใหม่. กรุงเทพฯ: ชรรมนิติ.

ล่องเรือบ้านสาขลา.(2562). “ประวัติบ้านสาขลา”. สืบค้นเมื่อ 9 กันยายน 2562,

จาก <http://bansakhla.com/bansakhla1.html>

วณิชยา วิบูลย์สีปี. (2561).การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ

หมู่บ้านคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช.วิทยานิพนธ์.

คณะรัฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วิฑูรย์สิมะ โชคดี. (2538). จิตวิทยาองค์กรอุตสาหกรรม: การบริหารทรัพยากรมนุษย์และ

การเพิ่มผลผลิตภาพ. กรุงเทพฯ: เพียรพัฒนา พรินตติ้ง.

ศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ. (2550).การพัฒนากลยุทธ์ความร่วมมือด้านการวิจัยทางสังคมศาสตร์

ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. ปรินญาคุชฎีบัณฑิต. คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

ศรัณยพงศ์ เทียงธรรม. (2554). Collaborative Marketing(Marketeer/03/49). สืบค้นเมื่อ

10 กันยายน 2562, จาก http://www.marketeer.co.th/inside_detailphp?inside_id=4040

โศรยา สิ่งชูวงศ์. (2546). วิวัฒนาการแหล่งท่องเที่ยวกรณีเกาะช้างจังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์.

คณะสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศรีพร สมบุญธรรม. (2536). การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.จุลสารการท่องเที่ยว, 12,

25-30.

สมชาติ อุ่ออัน. (2552). การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการวางแผน.นครปฐม:ภาควิชาภูมิศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.(2560). “วิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย”. สืบค้นเมื่อ

สิงหาคม 2562. เข้าถึงได้จาก

https://www.mots.go.th/more_news.php?cid=66&filename=index

สิริวัฒนา ไจมา,สิริวัฒนา ไจมา..[และคนอื่นๆ]. (2546). การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชน

บ้านแม่กลางหลวง ดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่. ศูนย์วิทยาพัฒนา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาชิราช:ลำปาง.

สุดารัตน์ แสงจำนง. (2553). "แนวการพัฒนารูปแบบแหล่งท่องเที่ยวตามเกณฑ์มาตรฐาน

คุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศูนย์อนุรักษ์ป่าชายเลนคลองโคก จ.สมุทรสงคราม"

วารสารวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา 2 (มกราคม - ธันวาคม): 60-69.

เสรี วงษ์ไพจิตร.(2537). ท่องเที่ยวไทยในทิศทางที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

องค์การบริหารส่วนตำบลนาเกลือ. (2562).แหล่งท่องเที่ยวและสิ่งแวดลอมในพื้นที่ชุมชน
ท้องถิ่นของตนเอง. สืบค้น 19 กันยายน 2562. จาก

<http://naklua.go.th/public/contact/data/index/menu/122>.

อาภาวดี ทับสิริรักษ์. (2555). การพัฒนาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ
ชาวญัฮกุรอาเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ. การศึกษาอิสระปริญญาบริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อารีย์ นัยพินิจ,ฐิรชญา มณีเนตร. (2551). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว
หมู่บ้านบุไทรโฮมสเตย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา. คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น:ขอนแก่น.

Kisner, M.K. (1997). Building Partnerships. *New Directions for Community
Colleges*.97(5):23-28.